

OLIVIER GARANCE & DELPHINE SAUBABER

MIJN BERGHUT

TERUG NAAR DE STILTE

Vertaald door Kris Lauwerys & Isabelle Schoepen



Mijn berghut

OLIVIER GARANCE EN DELPHINE SAUBABER

Mijn berghut

Terug naar de stilte

Vertaald uit het Frans door
Kris Lauwerys & Isabelle Schoepen



Uitgeverij Oevers
Zaandam 2020

De vertalers ontvingen voor deze vertaling een
projectbeurs van Literatuur Vlaanderen



Oorspronkelijke titel *Ma cabane*
© L'Iconoclaste, Parijs, 2019
Nederlandse vertaling © Kris Lauwerys & Isabelle Schoepen
en Uitgeverij Oevers, 2020
Omslagontwerp en vormgeving binnenwerk
Kades-Kaden.nl

NUR 320
ISBN 9789492068392
www.uitgeverijoevers.nl

Voor Bérengère

Toen ik aan het einde van het pad, tegen de berghelling aan, de hut zag liggen, werd ik gegrepen door emotie. Het was een piepklein, onbewoond huisje tussen aarde en hemel, dat niets leek te verwachten. Het rustte op een neveltapijt, in een te groot decor. Zo'n landschap dat je tot tranen toe beweegt.

Het stond daar, in evenwicht op het randje van de wereld. Tussen beboste hellingen die aflopen naar een vallei waarvan je het einde niet ziet en een hoogvlakte van groen gras die zich uitstrekt naar de 1889 meter hoge Mont Aspet ertegenover. Daarboven waaiert je blik uit over honderd kilometer hemel. In het noorden de streek van de Comminges, de stad Saint-Gaudens, de vlakte aan de voet van de Pyreneeën; in het zuiden het massief van Luchon met zijn gekartelde horizon van besneeuwde toppen, als suikerklontjes in de zon, de Perdiguère, de Maupas of de Gourgs Blancs.

Ik liep erop af. Aan een roestig kettinkje hing een sleutel. Ik stak hem in het slot, duwde de deur open. Mijn ogen wenden aan het duister, ik deed het luik aan de valleikant open, gooide mijn zak op het houten tafeltje en ging naast de oude kachel zitten.

En ik moest denken aan de stem van mijn vader, aan die trillende stem die hij had wanneer hij tijdens onze zomerse bergtochten naar een wilde gems in de verte wees, die op een hoop stenen stond: ‘Olivier, ik heb een ongelooflijke plek ontdekt. Een berghut. Hij is open, er is hout en een kachel. Je moet absoluut eens mee komen kijken.’

*

Ik zit met uitgestrekte benen in het gras, met mijn hoofd in mijn nek kijk ik naar de nachtelijke hemel. Die is zwartblauw, een kleur die ik alleen uit kinderboeken ken.

Het houtvuur flakkert tegen de achtergrond van de lagergelegen schaduwvallei. De vlammen tekenen een gouden lichtkring in het duister. Ik denk terug aan de afgelopen maanden. Waarom ben ik hier, ge-

wikkeld in een door muizen aangevreten deken, met mondvoorraad voor twee, misschien drie weken? Ik wilde de wereld beneden achter me laten, ik ben hier hoog op deze berg neergestreken, zonder verwachtingen.

Behoeftte aan vergetelheid.

Niemand weet waar ik precies ben, hier met mijn rug tegen de muur van deze berghut, die op geen enkele landkaart staat en als een balkon uitzicht biedt op de nog ongerepte Barousse-vallei, ver van de kabelspoorbaan en de skiliften van Saint-Lary of Luchon. Dit is geen alpinistenberg met loodrechte wanden en klimrotsen, het is een berg voor wandelaars, met zacht glooiende erosiedalen. Een kinderwieg bekleed met weiden en dichte bossen.

Ik stel me de wereld in de verte voor, de wereld vóór de bossen, de lichtjes van Saint-Gaudens. Mijn berghut ligt genesteld in het steile, half-ringvormige dal. Ik voel me er beschut, als in een golfdal vlak voordat de golf breekt.

De stilte is volmaakt, afgezien van een tak die kraakt in de boom tegenover me, de roep van een bosuil, het gekabbel van de Prade, een beekje wat verderop. Naast mij ligt mijn bordercollie Tao met zijn kop op zijn voorpoten te slapen.

De vuurgloed warmt mijn gezicht, aan mijn rug heb ik het koud. Ik draai me om als een stuk rauw vlees op een grill. Bij het zien van de bergkam die zich daarboven in het donker aftekent voel ik het al kriebelen. Daar ga ik graag hardlopen, over dat koord dat in een halve cirkel de Mont Aspet met de Pic de Douly verbindt, de twee omhoogstekende borsten.

Wat als er dieren hierheen afdalen? Dit droge gras is graasland voor de schapen. Tao heeft in zijn slaap een oor bewogen. Maar het kan ook iets anders zijn, wat lager, achter het donkere gordijn van het beukenbos. Een wolf misschien?

Ik doe meer hout op het vuur, sla op de blokken zodat ze een vuurwerk van vonken afgeven. En om mijn fantasie niet op hol te doen slaan denk ik aan morgen: houthakken, traptreden aanleggen vanaf de beek naar de berghut, bij zonsondergang over de bergkam gaan hardlopen.

Ik krijg het koud. Mijn vingers worden stram van de kou. Ik wil nog niet naar binnen gaan. Het vuur brandt nog. Ik heb het aangemaakt zoals mijn vader het me heeft geleerd, honderden keren heb ik hem dat zien doen in de bergen, helemaal opgeslorpt door zijn bezigheid.

Het krantenpapier moet je zo opfrommelen, kijk,

maar niet te hard, anders is de bol te compact, daarna pak je de twijgjes, heel droge twijgjes, en leg je ze er een voor een rond als een kleine tipi, je zorgt ervoor dat de lucht erdoor kan, als je ze te dicht tegen elkaar legt, verstik je de vlam. Je blaast en zodra je ziet dat het begint te branden, leg je er weer een twijgje op, en nog een, maar pas op, je bent er nog niet, je legt nog meer twijgjes op het vuur, dikkere, tot je er een hebt waarmee je dan een groot vuur kan maken.

Mijn vader ging op de grond liggen, als een jachthond die wild ruikt, met zijn neus naar voren en zijn achterste in de lucht. Met gestulpte lippen blies hij heel precies naar het hart van het vuur. Hij was kostelijk om te zien, met zijn branieachtige trots, wanneer de vlammen aan de stenen begonnen te likken. Mijn zus en ik moesten ons gelukkig prijzen dat we erbij mochten zijn als hij vuur maakte. Als we hadden gelachen om zijn belachelijke houding, hadden we vast op onze donder gekregen. Als we op het slechte idee kwamen om een sinaasappelschil in het ravijn te gooien, zou hij ons niet vijf minuten, maar een heel uur lang de levieten hebben gelezen over de jeugd die zich nergens nog wat van aantrekt en over de natuur die wordt kapotgemaakt.

Ik pak een dorre tak die in het gras ligt en duw hem

in de laatste gloeiende houtskooltjes. Ik zwaai het wit-hete uiteinde ervan door de lucht en teken een lijn van vuur in de nacht.

Licht trekt langs, wordt een lijn, dooft uit.

*

Ik heb gewacht tot ik helemaal verkleumd was alvorens binnen vlak naast de kachelpijp in de hoek te gaan zitten, naast het tafeltje. Ik heb de kachel barstensvol hout gestoken en kijk met mijn rug tegen de muur geleund naar het oranjegele licht waarin de berghut baadt.

Mijn voorhoofd voelt zo heet aan als een hoogoven. Ik wilde dat de kachel goed zou branden, maar er zit te veel hout in. De voorraad hout die ik daarstraks heb opgestapeld onder de metalen provisiekast is al gehalveerd.

Vanmiddag heb ik met een plooizaag twee uur lang hout gezaagd, mijn arm is er helemaal stijf van. Het is geen grote zaag, maar ze is wel praktisch, met erg efficiënte tanden om mooie takken te zagen van dertig centimeter lang, die precies in de kachel passen.

Ik heb er genoeg gezaagd voor een eerste groot vuur vanavond en voor een volgend vuur morgen.

De beuken in de omgeving zijn een stuk ouder dan ik, ze hebben tientallen jaren staan groeien. Dus deed ik mijn best, ik vond de houthakbewegingen terug die ik in de bosbouwopleiding had geleerd om me zo min mogelijk te verwonden. Binnen stapelde ik het hout zorgvuldig op naar diameter, de dikke blokken links, de kleine rechts. Ik verstopte zelfs enkele blokken onder mijn bed om zeker te zijn dat ik altijd een voorraadje zou hebben. Je weet maar nooit, een wandelaar zou zich van het hout kunnen bedienen.

Niet dat ik hier diep in de Siberische bossen ben zoals Sylvain Tesson. Of op een reis langs de evenaar zoals Mike Horn. En ik ben ook niet op zoek naar afzondering in de koude nacht van Alaska, zoals Christopher McCandless, het hoofdpersonage van *Into the Wild*, een jongeman die breekt met de Amerikaanse droom, met de valse idylle van het huwelijk van zijn ouders, met de tirannie van zijn vader, met het verstikkende materialisme van onze wereld. Al het overbodige afgooien en vertrekken. Vriendschap sluiten met mensen die je onderweg ontmoet en weer afscheid nemen. Verdwijnen. Leven, tot stervens toe. Christopher doodt een Canadese eland maar weet

niet hoe hij het vlees moet bewaren. Hij voedt zich met planten en vergiftigt zichzelf met een dodelijke bes. Hij sterft op de achterbank van bus 142, in de buurt van Fairbanks, recht in de zon kijkend. En wat als het geluk een vlucht is? Ik heb de film die Sean Penn heeft gedraaid op basis van Christophers leven wel vijfenveertig keer gezien. Als ik fan van Harley Davidsons was geweest, had ik vast steeds weer *Easy Rider* gekeken. Maar ik houd nu eenmaal van bomen. Deze berghut wordt misschien mijn Alaska.

Onder mijn fleece parelt het zweet van mijn rug. De berghut lijkt wel een sauna. Wat een stomkop ben ik toch! Op het nachtkastje, dat ik heb gemaakt van een plank en ijzerdraad die ik in de muur heb genageld, heb ik een kaars in de hals van een oude wijnfles geduwd. Ik ben bang dat ik verkool als ik in slaap val. De vuilbeige muur tegenover mijn bed is een bioscoopscherm geworden, waarop de oranjekleurige vlam een schimmenspel projecteert. Een ingebeeld film trekt aan mijn oog voorbij: een wolf...

*

Ziip! De ritssluiting. Het was altijd hetzelfde geluid dat het sein gaf: mijn vader die 's morgens zachtjes de tent opende om mijn zus niet wakker te maken.

'Olivier! Ze zijn er! Kom je mee?' Mijn vader kon vreselijk op de zenuwen werken met zijn gemzen. Sommige mensen zien er van hun leven niet één, maar hij had er al tientallen gespot en kon er niet genoeg van krijgen. Hij was altijd vóór ons wakker, en nog voor hij zelfs maar een plas ging maken had hij er vanaf onze tent al een paar gezien. Met zijn adelaarsblik zag hij ze, bruine vlekjes heel in de verte, die bijna opgingen in de kleuren van de berg. Ik zei geërgerd nee, maar trok toch mijn broek aan om met hem mee te gaan. Ik gaf me over aan het heerlijke plezier om met mijn vader indiaantje te gaan spelen.

We lopen tegen de wind in, zodat het dier ons niet ruikt. We spelen verstoppertje met een wild dier en weten niet hoe het zal aflopen. Mijn vader en ik wisselen geen woord, geen geluid, we praten in gebarentaal, zoals bij het duiken, om de richting aan te geven, de stops, de koerswijzigingen. We kijken uit dat we niet vallen op de met schapengras begroeide helling, een gladde grassoort waar je voeten op uitglijden. We sluipen voort over de bergflank, beneden gaapt de leegte.

De herinneringen borrelen op. Die dag zijn we al twee uur onderweg. Ik weet niet meer waar we zijn of waar de gemzen zijn, maar mijn vader weet altijd de weg, misschien omdat hij landmeter is. Ik ben doodop, wil stoppen, maar hij zegt dat het daar is, daar, vlakbij, achter die laatste gerafelde bergkam. Mijn vader is mijn kompas.

We zijn er bijna, ik zie het aan zijn felle blik. Hoe gelukkig ziet hij eruit! Zoals wanneer hij er bij valavond in slaagt een forel uit de rivier te vissen, hoewel dat verboden is.

We zijn bij de laatste kam, we moeten zoals de Sioux op de grond gaan liggen. Ik ben Wind-in-de-haren in *Dances with Wolves*. We kruipen voort, met onze neuzen in het gras. Ik voel de stenen in mijn buik drukken, ik adem met kleine teugjes, daarna neem ik een nieuwe duik en doe een paar slagen.

Opeens tilt mijn vader zijn hoofd op. We hebben gewonnen. Tientallen gemzen, op amper vijftig meter! Twintig, dertig, misschien veertig, overal gemzen, op hun hoede, hun kop naar het dal gericht. De marmotten fluiten tussen de stenen. We zijn ontdekt. Heel even, en weg zijn ze.

Zonder iets te zeggen keren we naar de tent terug, waar Nadège, mijn nog zo kleine zus, urenlang alleen

is achtergebleven. Ze zit op een steen bij de beek in de zon op ons te wachten. Papa is compleet lichtzinnig. Mijn zus zal er een levenslange afkeer van de bergen aan overhouden. En ik zie vandaag gemzen in de vlam van mijn kaars.

*

Het duister dijt uit. Ik zie geen hand meer voor ogen. Ik wikkel me in mijn slaapzak, die zo zacht is als een donsdeken. Tao wil er ook in, hij duwt zijn vochtige en warme snuit tegen mijn wang. Thuis mag hij van mij niet op bed slapen, dus profiteert hij hier van de gelegenheid. Met het dier tegen me aan krijg ik het nog warmer. En ik kan niet slapen. Het is mijn eerste nacht in de berghut.

Achter de leefruimte met de kachel rechts van de deur, de witmetalen roestige voorraadkast en de tafel met een gebloemd wasdoek erop en twee houten banken, ligt 'mijn' kamer. Die is niet veel groter dan de oude matrasbodem met dikke veren die ik heb aangetroffen toen ik hier voor het eerst kwam, nu een paar maanden geleden. Ik heb de oude schuimrubber

matrassen vol gaten verbrand en een nieuwe matras naar boven gedragen, een echte, die ik met zelfgemaakte schouderriemen van touw op mijn rug had gebonden. Ik had hem op een stoep in Toulouse gevonden, niet ver van de Pont des Demoiselles. 1m40 bij 1m80. Een helse tocht omhoog, die ik niet licht zal vergeten. Halverwege dacht ik dat ik zou doodgaan, als een stuk gebrad aan mijn matras gebonden en met een drillboor in mijn hart. Wat bezielde me om een Dunlopillo door het bos naar 1430 meter hoogte te dragen?

Op de helling van de Mont Aspet, in het hart van de Pyreneeën, ligt een kleine hut. Voor de auteur is de berghut, lang geleden ontdekt door zijn vader, een toevluchtsoord, 'zijn jeugd', 'een thuis-komst'.

Zomer of winter, steeds keert Olivier Garance er met zijn trouwe hond Tao terug om even ver weg te zijn van de chaos in de wereld en te leven in de stilte van de natuur. De berghut is een plek die hem helpt te leven en waar hij zich vragen stelt over onze plaats in de wereld.

Mijn berghut is een verhaal over het verlangen dat in ieder van ons leeft, dat van een terugkeer naar de stilte om de rust in jezelf terug te vinden.

'Oprecht, eloquent, deze mooie tekst zal iedereen aanmoedigen om zijn eigen toevluchtsoord te vinden.' – *L'Express*

Deze uitgave is mede
mogelijk gemaakt door:

CNL
CENTRE
NATIONAL
DU LIVRE

ISBN 978-94-920-6839-2



9 789492 068392